

AQ — instrukcja ręcznego liczenia wyniku (system punktacji używany w eksportowanych raportach LaTeX)

Testy SAVANT

Uwaga wstępna. Ten dokument opisuje wyłącznie system punktacji, który aplikacja używa do wygenerowania makr LaTeX w eksportowanym raporcie klinicznym ($\backslash\text{Aqx}<\text{GRUPA}>$, $\backslash\text{Aqx}<\text{GRUPA}>\text{xA}...\text{xE}$, wynik w skali 0–200 z klasyfikacją pasmową WP/WPO/WW/WBW). Nie opisuje on prostszego wyniku 0–50 widocznego na liście pacjentów i w arkuszach ODS (klucz binarny „zgadzam się / nie zgadzam się”) — to inny, niezależny sposób liczenia tego samego kwestionariusza i obu wyników **nie należy ze sobą porównywać**.

1 Warianty kwestionariusza i skala odpowiedzi

Kwestionariusz AQ występuje w aplikacji w pięciu wariantach. Wszystkie mają dokładnie 50 pozycji, ten sam klucz punktacji, te same podskale i te same progi — różni się wyłącznie treść pytań (osoba/czas gramatyczny) oraz litera grupy używana w nazwach makr LaTeX:

Wariant	Kto wypełnia	Kod grupy w makrach
AQ-A	Samoopis osoby dorosłej	DO
AQ-AA	Opis innej osoby dorosłej (obserwator)	DOD
AQ-AD	Samoopis, młodzież 12–15 lat	AD
AQ-C	Opis dziecka (wypełnia rodzic/opiekun, od 4 r.ż.)	DZ
AQ-AC	Opis retrospektywny (osoba badana ok. 10 lat)	AC

Na każde z 50 pytań udziela się jednej z pięciu odpowiedzi:

Wartość	Odpowiedź
1	Zdecydowanie się zgadzam
2	Raczej się zgadzam
3	Raczej się nie zgadzam
4	Zdecydowanie się nie zgadzam
NW	Nie wiem

2 Krok 1 — przekodowanie odpowiedzi

Zanim cokolwiek zsumujemy, każdą odpowiedź trzeba przekodować na tzw. *wartość surową*:

- Dla **24 pozycji odwracanych** (wymienionych niżej) wartość surowa wynosi $5 - x$, gdzie x to udzielona odpowiedź (1–4).
- Dla pozostałych **26 pozycji** wartość surowa jest równa udzielonej odpowiedzi (bez zmian).
- Jeśli na pytanie nie udzielono odpowiedzi albo zaznaczono „Nie wiem” (NW), wartość surowa wynosi **0** — niezależnie od tego, czy pozycja jest odwracana. (Odwracanie brakującej odpowiedzi jako $5 - 0 = 5$ byłoby błędem — sztucznie podbijałoby wynik.) Pozycje NW dodatkowo wyłącza się z sumowania — patrz sekcja 6.

Pozycje odwracane (24): 2, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 30, 33, 35, 39, 41, 43, 45, 46.

Pozostałe pozycje (26, bez zmian): 1, 3, 8, 10, 11, 14, 15, 17, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 40, 42, 44, 47, 48, 49, 50.

3 Krok 2 — wynik ogólny

Wynik ogólny (OG) to suma wartości surowych wszystkich 50 pozycji:

$$OG = \sum_{i=1}^{50} \text{wartość surowa pozycji } i$$

Zakres teoretyczny: 0–200.

4 Krok 3 — pięć wyników wymiarowych

Oprócz wyniku ogólnego liczy się pięć wyników cząstkowych — sumę wartości surowych pozycji należących do danego wymiaru klinicznego:

Wymiar	Nazwa	Numery pozycji	Max
A	Funkcjonowanie społeczne	1, 11, 12, 16, 22, 25, 27, 29, 31, 33, 39, 40, 43, 48	56
B	Wyobrażenia i elastyczność poznawcza	3, 8, 13, 20, 21, 24, 28, 32, 36, 41, 46	44
C	Powtarzalność i rutyny	2, 4, 6, 9, 15, 17, 19, 23, 44, 47	40
D	Wrażliwość sensoryczna	5, 26, 30, 34	16
E	Komunikacja społeczna	7, 10, 14, 18, 35, 37, 38, 42, 45, 49, 50	44

Każda z tych sum jest niezależna od wyniku ogólnego (pozycja może należeć do dokładnie jednego wymiaru, ale wynik OG i tak zawsze liczy się ze wszystkich 50 pozycji — nie z sumy wymiarów, bo część pozycji nie należy do żadnego z pięciu wymiarów klinicznych).

5 Krok 4 — progi i klasyfikacja pasmowa

Każdy z sześciu wyników (OG oraz A–E) klasyfikuje się do jednego z czterech pasm na podstawie tabeli progów:

Wynik	próg 1	próg 2	próg 3	max
OG (ogólny)	110	125	150	200
A — Funkcjonowanie społeczne	30,8	37,8	47,6	56
B — Wyobrażenia i elastyczność	24,2	29,7	37,4	44
C — Powtarzalność i rutyny	22	27	34	40
D — Wrażliwość sensoryczna	8,8	10,8	13,6	16
E — Komunikacja społeczna	24,2	29,7	37,4	44

Reguła klasyfikacji (ta sama dla wszystkich sześciu wyników i wszystkich wariantów AQ):

Warunek	Pasmo
wynik < próg 1	WP — wynik prawidłowy
próg 1 ≤ wynik < próg 2	WPO — wynik pogranicza / podwyższony
próg 2 ≤ wynik < próg 3	WW — wynik wysoki
wynik ≥ próg 3	WBW — wynik bardzo wysoki

6 Odpowiedzi „Nie wiem” — skalowanie progów

Jeśli w obrębie danego wyniku (OG albo któregoś z wymiarów A–E) część pozycji ma odpowiedź „Nie wiem”, to:

- 1) Te pozycje **nie wchodzą do sumy** (ich wartość surowa to 0, tak jak w kroku 1, i efektywnie są pomijane).
- 2) Progi z tabeli w kroku 4 **skaluje się proporcjonalnie** do liczby pozycji, na które faktycznie udzielono odpowiedzi:

$$\text{próg}_{\text{skalowany}} = \text{próg} \times \frac{\text{liczba odpowiedzianych pozycji}}{\text{liczba wszystkich pozycji wyniku}}$$

Dla wyniku ogólnego mianownik wynosi 50. Dla wymiaru — liczba pozycji tego wymiaru (14 dla A, 11 dla B, 10 dla C, 4 dla D, 11 dla E).

- 3) Jeśli w obrębie danego wyniku **nikt nie odpowiedział** (wszystkie pozycje to NW albo brak odpowiedzi), progi zostają oryginalne — co bezpiecznie skutkuje pasmem WP (bo suma = 0 zawsze będzie poniżej nieskalowanego progu 1).

Przykład. Wymiar A ma 14 pozycji. Jeśli 2 z nich mają odpowiedź „Nie wiem”, to sumę liczymy tylko z pozostałych 12, a progi skalujemy współczynnikiem 12/14:

$$\text{próg } 1' = 30,8 \times \frac{12}{14} \approx 26,4 \quad \text{próg } 2' = 37,8 \times \frac{12}{14} \approx 32,4 \quad \text{próg } 3' = 47,6 \times \frac{12}{14} \approx 40,8$$

Sumę 12 odpowiedzianych pozycji porównuje się następnie z tymi skalowanymi progami, nie z oryginalnymi.

7 Przykład rozwiązany

Zalóżmy wariant AQ-A (grupa DO) i że w wymiarze D — Wrażliwość sensoryczna (pozycje 5, 26, 30, 34) udzielono następujących odpowiedzi:

Pozycja	Odpowiedź	Odwracana?	Wartość surowa
5	2	tak (5 na liście)	$5 - 2 = 3$
26	3	nie	3
30	1	tak (30 na liście)	$5 - 1 = 4$
34	NW	nie (bez znaczenia)	0

Suma wymiaru D (z 3 odpowiedzianych pozycji): $3 + 3 + 4 = 10$.

Ponieważ 1 z 4 pozycji ma „Nie wiem”, progi skaluje się współczynnikiem 3/4:

$$\text{próg } 1' = 8,8 \times \frac{3}{4} = 6,6 \quad \text{próg } 2' = 10,8 \times \frac{3}{4} = 8,1 \quad \text{próg } 3' = 13,6 \times \frac{3}{4} = 10,2$$

Suma wynosi 10, czyli mieści się w przedziale $[\text{próg } 2', \text{próg } 3'] = [8,1, 10,2) \rightarrow$ pasmo **WW** (wynik wysoki). Dokładnie taki wynik znalazłby się w wygenerowanym raporcie pod makrem `\AqxDOxD` jako `\WW`.

Wynik ogólny (OG) liczy się analogicznie, ale sumując przekodowane wartości wszystkich 50 pozycji i porównując z (ewentualnie skalowanymi) progami 110/125/150 — trafiłby pod makro `\AqxDO`.

8 Zastrzeżenia

- Progi normatywne dla wariantów **AQ-AD** (młodzież) i **AQ-AC** (opis retrospektywny) zostały przyjęte przez analogię do progów wariantów AQ-A/AQ-AA/AQ-C — arkusz źródłowy, na podstawie którego opracowano ten system, nie zawierał odrębnych danych normatywnych dla tych dwóch wariantów. Wyniki dla AQ-AD i AQ-AC należy więc interpretować z ostrożnością.
- Ten dokument opisuje wyłącznie system punktacji użyty w makrach LaTeX raportu (`\Aqx...`). Aplikacja oblicza też — niezależnie — prostszy wynik 0–50 (klucz binarny „zgadzam się/nie zgadzam się” wg oryginalnego AQ, Baron-Cohen i in., 2001), widoczny na liście pacjentów i w arkuszach ODS. Oba wyniki liczone są innymi metodami i **nie są ze sobą bezpośrednio porównywalne**.